

Bruxelles, 24 septembrie 2018
(OR. en)

Dosare interinstituționale:
2018/0224(COD)
2018/0225(COD)

12066/2/18
REV 2

RECH 370
COMPET 594
IND 236
MI 625
EDUC 317
TELECOM 277
ENER 297
ENV 583
REGIO 70
AGRI 415
TRANS 367
SAN 264
CADREFIN 193
CODEC 1445

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. Csie:	9865/18 + ADD 1
Subiect:	<i>Pregătirea Consiliului Competitivitate din 27-28 septembrie 2018</i> Pachetul Orizont Europa: Programul-cadru pentru cercetare și inovare 2021-2027 a) Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare b) Propunere de DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI de instituire a programului specific de punere în aplicare a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa <i>- Raport intermediar</i>

I. INTRODUCERE

1. La 7 iunie 2018, Comisia a transmis Consiliului „pachetul Orizont Europa”¹.
2. În comparație cu programul-cadru actual (Orizont 2020), Regulamentul de instituire a programului Orizont Europa reunește două acte juridice (Programul-cadru și normele de participare și de diseminare) într-un singur act juridic. Programul se va baza pe o structură alcătuită din trei piloni: Primul pilon, Știința deschisă va asigura o continuitate solidă cu Orizont 2020 în ceea ce privește sprijinirea excelenței în știință și a mobilității cercetătorilor și a infrastructurilor de cercetare. Acest lucru va presupune în mare măsură o abordare ascendentă. Cel de al doilea pilon, Provocări globale și competitivitate industrială, va continua să acopere provocările societale și tehnologiile industriale abordându-le mai degrabă descendent, cu referire la provocările și oportunitățile legate de politici și de competitivitate la nivelul UE și la nivel mondial. Pe lângă cererile de propuneri obișnuite, va fi introdus un set limitat de misiuni cu vizibilitate crescută. Cel de al treilea pilon, Inovarea deschisă, se va concentra în principal pe extinderea inovării revoluționare și creatoare de piețe prin instituirea unui Consiliu european pentru inovare. Măsurile luate în cadrul acestui pilon vor sprijini, de asemenea, consolidarea ecosistemelor de inovare europene și vor continua să ofere sprijin din partea Uniunii Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT).
3. Prezentul raport intermediar vizează:
 - a) **Regulamentul** programului Orizont Europa (inclusiv normele de participare și de diseminare), care acoperă toate elementele centrale ale programului, de la structură și obiective și până la bugetul și mecanismele de finanțare propuse, parteneriatele europene, misiunile, accesul deschis, precum și posibilitatea de asociere a unor țări la programul Orizont Europa și

1 Documentele 9865/18 + ADD 1-6, 9870/18 + ADD 1-6 + ADD 6 COR 1, 9868/18 + ADD 1-2, 9871/18 + ADD 1-6

- b) **Programul specific**, care definește și dezvoltă justificarea activităților avute în vedere, domeniile de intervenție aferente și liniile generale de intervenție specifice fiecăreia dintre prioritățile cadrului propus. Acesta pune accentul, de asemenea, pe punerea în aplicare și structurile de punere în aplicare (CEC, CEI, EIT) concepute pentru a îndeplini obiectivele stabilite și a efectua acțiunile avute în vedere.

II. SITUAȚIA ACTUALĂ

În cursul președinției bulgare (3 reuniuni) și al celei austriece (11 reuniuni până la 13.9.2018), Grupul de lucru pentru cercetare al Consiliului (RECH WP) a început examinarea propunerilor Comisiei pe baza unor pachete tematice.

În timp ce reuniunile din iunie și iulie s-au concentrat asupra prezentării de către Comisia Europeană a diverselor elemente ale programului Orizont Europa (inclusiv evaluarea impactului acestuia), precum și asupra observațiilor și întrebărilor aferente ale statelor membre, reuniunile din septembrie au constatat până în prezent în discuții pe marginea unor chestiuni specifice (temeiurile juridice, planificarea strategică, sinergiile cu FEDR, normele de participare).

La 17 iulie 2018, miniștrii cercetării s-au întrunit pentru un prim schimb de opinii privind propunerea Orizont Europa, în cadrul unei reuniuni informale a miniștrilor (Cercetare) la Viena.

În plus, statele membre au avut ocazia să transmită feedback în scris cu privire la pachetele tematice ale propunerii Orizont Europa, care au fost discutate în cursul lunii iulie la nivel tehnic. Pe baza contribuțiilor transmise de statele membre, Președinția va redacta un prim text al Președinției, care va face apoi obiectul examinării și al unor negocieri mai aprofundate în săptămânile următoare.

Deși majoritatea delegațiilor au salutat în linii mari propunerile sus-menționate ale Comisiei, ele au semnalat o serie de chestiuni în cursul discuțiilor și în cadrul observațiilor scrise. Principalele chestiuni și justificările relevante sunt prezentate în cele ce urmează.

1. DISPOZIȚII GENERALE

- Temeiuri juridice: Orizont Europa se bazează pe titlurile „Industria” și „Cercetarea și dezvoltarea tehnologică și spațiul” din TFUE (articolele 173, 182, 183 și 188). Având în vedere sprijinul substanțial al acestuia pentru inovare, Comisia a propus ca temei juridic al programului specific de punere în aplicare a programului Orizont Europa titlurile „Industria” și „Cercetarea și dezvoltarea tehnologică și spațiul” din TFUE (articolele 173 și 182). Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) a fost instituit în temeiul titlului „Industria” și va fi finanțat în continuare printr-o contribuție financiară din programul Orizont Europa. Propunerea pentru Programul Euratom pentru cercetare și formare se întemeiază pe articolul 7 din Tratatul Euratom.

Întrucât aceasta constituie o diferență în raport cu temeiurile juridice propuse pentru programul Orizont 2020, în iunie 2018, în cursul discuțiilor din cadrul Grupului de lucru pentru cercetare, o serie de state membre au solicitat Serviciului juridic al Consiliului („SJC”) să își dea avizul privind temeiurile juridice propuse de Comisie pentru propunerea de decizie privind PS [articolul 173 alineatul (3) și articolul 182 alineatul (2) din TFUE] și, în special, privind utilizarea articolului 173 alineatul (3) din TFUE drept unul dintre cele două temeiuri juridice pentru propunerea menționată.

În opinia SJC, temeiurile juridice propuse de Comisia Europeană pentru Regulamentul privind programul-cadru sunt adecvate, însă decizia privind programul specific ar trebui să se întemeieze exclusiv pe articolul 184 alineatul (4). În consecință, decizia privind programul specific ar trebui adoptată în temeiul unei proceduri legislative speciale (adoptare după consultarea PE și a CESE).

La 11 septembrie 2018, Comisia Europeană a prezentat un document neoficial prin care își confirma opțiunea pentru un temei juridic dublu în ceea ce privește propunerea sa de decizie privind programul specific. Aceasta a explicat raționamentul pentru această opțiune și a răspuns argumentelor prezentate de SJC. RECH WP a discutat avizul SJC și posibilele căi de urmat² în cadrul reuniunilor sale din 3 și 13 septembrie 2018, o majoritate clară a statelor membre exprimându-și preferința pentru urmarea avizului SJC.

2 Pe baza WK 9744/2018 INIT: nota Președinției din 27 august 2018 – Căile de urmat posibile având în vedere avizul Serviciului juridic al Consiliului (SJC) privind temeiurile juridice ale programului Orizont Europa

- Planificarea strategică: Pentru a pune în aplicare obiectivele programului Orizont Europa de manieră integrată și pentru a permite o anumită marjă de flexibilitate în punerea în aplicare, propunerea Orizont Europa prevede un proces de planificare strategică al cărui scop este de a identifica obiective comune și domenii comune pentru activități, ca de exemplu domenii pentru parteneriate și misiuni. Statele membre au exprimat preocupări cu privire la maturitatea conceptului de planificare strategică, în special în ceea ce privește rolul formal al statelor membre în proces și elementele vizate. Chestiunea a figurat pe ordinea de zi a reuniunii informale a miniștrilor (Cercetare) de la Viena din 17 iulie 2018. Pentru detalii suplimentare pe această temă, a se vedea ST 12071/18, Notă de informare privind planificarea strategică.
- Titlurile pilonilor: O serie de delegații au solicitat redenumirea titlurilor pilonilor, mai ales pentru pilonul 1, „Știința deschisă”, și pilonul 3, „Inovarea deschisă”. Motivul este că aceștia pot fi confundați cu ușurință cu alte concepte privind știința deschisă (asigurarea accesului la cercetarea, datele și diseminarea științifică de îndată ce acestea sunt disponibile prin intermediul tehnologiei digitale și colaborative), precum și privind inovarea deschisă (deschiderea procesului de inovare către persoane cu experiență în domenii diferite de cel universitar și științific). Aceste concepte sunt folosite și de Comisia Europeană în contextul cercetării și inovării și reprezintă caracteristici esențiale ale programului Orizont Europa.
- Rolul IMM-urilor: Prin instituirea Consiliului european pentru inovare, propunerea Orizont Europa vizează integrarea unei serii de activități ale programului Orizont 2020 în acest Consiliu european pentru inovare. În cadrul CEI, Comisia dorește să concentreze activitățile asupra inovațiilor disruptive/radicale. Delegațiile și-au exprimat în primul rând preocupările în ceea ce privește faptul că inovarea graduală nu este menționată explicit: pentru multe IMM-uri, inovarea graduală este o metodă importantă folosită pentru a inova și a crea noi piețe. În al doilea rând, acestea au exprimat preocupări privind absența unui instrument care să vizeze IMM-urile, instrument de care au beneficiat mii de IMM-uri din toată Europa în cadrul programului Orizont 2020.
- Rolul industriei europene și al tehnologiilor generice esențiale: Mecanismele revizuite pentru desfășurarea activităților din cadrul programului Orizont Europa nu prevăd activități specifice pentru industrie în general și în mod specific pentru tehnologiile generice esențiale (TGE). Statele membre doresc ca rolul industriei și al TGE să fie mai vizibil, ținând seama de rolul lor fundamental pentru competitivitatea europeană.

- Cercetarea în colaborare: Există un consens larg împărtășit în rândul delegațiilor cu privire la faptul că proiectele transfrontaliere în colaborare finanțate de programul-cadru generează o valoare adăugată importantă. În consecință, acest tip de proiecte în colaborare trebuie, de asemenea, să rămână în centrul programului Orizont Europa.
- Sinergii: Propunerea Orizont Europa acordă o importanță semnificativă chestiunii sinergiilor, atât între diferitele elemente ale programului Orizont Europa, cât și, chiar mai accentuat, celor cu alte programe ale CFM. Delegațiile au confirmat importanța sinergiilor. Ele sunt, cu toate acestea, preocupate de nivelul tot mai mare de complexitate și de impactul pe care îl are asupra coordonării eficace a politicilor, asupra punerii în aplicare a acestora și asupra comunităților de cercetare care doresc să participe la programe. Sinergiile cu FEDR au o importanță deosebit de mare pentru multe state membre, motiv pentru care Președinția a organizat un seminar tehnic dedicat acestui scop la 6 septembrie 2018.

2. **REGLEMENTĂRI**

- Cercetarea în domeniul apărării: În cadrul programelor CFM post-2020, Comisia a propus instituirea unui Fond european de apărare, care include investiții în cercetare (în plus față de o componentă pentru consolidarea capacităților). Având în vedere că TFUE prevede ca toate activitățile Uniunii în domeniul cercetării și tehnologiei să facă obiectul programului-cadru, cercetarea în domeniul apărării a fost ancorată în programul Orizont Europa (articolul 5). Deși majoritatea statelor membre insistă asupra unei separări clare între aceste două programe și subliniază importanța menținerii caracterului civil al programului Orizont Europa, avizul Serviciului juridic al Consiliului sfătuiește Consiliul să consolideze referirile la Fondul de apărare din regulamentul Orizont Europa, pentru a face o legătură mai clară între cele două programe. Această chestiune a fost abordată de SJC în prezentarea sa orală din cadrul RECH WP din 3 septembrie 2018.

- Misiuni: Deși ideea de a introduce un număr limitat de misiuni specifice a fost salută de majoritatea delegațiilor, s-au exprimat o serie de preocupări cu privire la procesul de selecție a acestor misiuni și la implicarea statelor membre în acest sens (prin intermediul procesului de planificare strategică). Statele membre au pus, de asemenea, întrebări despre alocarea bugetară din pachetul general al fiecărui cluster, despre abordarea propusă pe bază de portofoliu și despre noua structură de punere în aplicare prin comitete ale misiunilor și administratori de misiuni și rolurile, autoritatea și, respectiv, obligațiile acestora, inclusiv în contextul procedurii comitetului.

- Parteneriate: Propunerea Orizont Europa preconizează o abordare simplificată a parteneriatelor, în cadrul căreia există trei categorii de parteneriate, și anume cele *programate în comun*, cele *cofinanțate* și *parteneriatele instituționalizate*. Această simplificare și raționalizare a peisajului parteneriatelor se bucură de sprijinul larg al statelor membre, întrucât este considerată ca fiind conformă cu concluziile Consiliului adoptate la 1 decembrie 2017. Până la momentul actual, discuțiile s-au concentrat asupra includerii parteneriatelor în rândul chestiunilor de planificare strategică, asupra relației dintre misiuni și parteneriate și asupra includerii rezultatelor Grupului de lucru ad-hoc privind parteneriatele al CSEC în textul propunerii Orizont Europa. În ceea ce privește aspectele financiare, au fost exprimate preocupări privind i) pachetul financiar general neclar al parteneriatelor, ii) definiția neclară a administrației centrale, întrucât statele membre au afirmat clar că nu doresc să creeze fonduri comune, iii) dificultățile privind evaluarea contribuțiilor în natură, în special în cazul partenerilor din industrie, iv) provocarea asigurării unor angajamente financiare obligatorii din punct de vedere juridic pe termen lung din partea statelor membre, având în vedere ciclurile bugetare de la nivel național, v) dificultățile finanțării cumulative din diferite surse ale programelor UE, vi) pragul minim de 50 % al participării statelor membre în parteneriatele instituționalizate.

- Buget: Până în prezent nu au avut loc discuții detaliate privind bugetul. Această observație este valabilă și pentru etapa inițială a negocierilor generale privind CFM. Cu toate acestea, o serie de delegații au solicitat o defalcare mai detaliată a bugetului, dată fiind introducerea misiunilor și includerea în viitor a parteneriatelor.

- Cooperarea/asocierea internațională: Delegațiile au solicitat o abordare strategică a cooperării la nivel internațional în cadrul programului Orizont Europa, ca statele membre să aibă un rol în a decide țările care pot fi asociate și un accent mai mare pe reciprocitate. În plus, delegațiile au adus în discuție criteriile minime de eligibilitate, precum și restricțiile privind participarea la instrumentele cu beneficiar unic.
- Normele de participare: Propunerea Comisiei privind normele de participare și de diseminare prezintă un grad ridicat de continuitate cu practicile consacrate în programele-cadru anterioare, în special în programul Orizont 2020. Discuțiile din cadrul RECH WP au demarat cu o prezentare generală la 3 septembrie 2018, iar primele observații scrise ale statelor membre sunt așteptate până la sfârșitul lui septembrie 2018.

3. **PROGRAMUL SPECIFIC**

- Pilonul I: În general, activitățile și măsurile propuse în pilonul I întrunesc un acord larg întrucât ele sunt în mare parte (cu excepția tehnologiilor viitoare și emergente - FET) o continuare a activităților din programul Orizont 2020 și au beneficiat de creșteri substanțiale ale bugetelor. Există însă unele țări care ar dori ca o parte mai substanțială a bugetului să fie alocată acțiunilor Marie Skłodowska-Curie și au fost exprimate unele preocupări privind scăderea relativă a bugetului pentru infrastructurile de cercetare. În plus, unele state membre au propus introducerea de stimulente/granturi pentru cercetătorii care se întorc din afara UE, precum și introducerea unei „etape pre-CEC” de finanțare a tinerilor cercetători.
- Pilonul II: Deși, în general, statele membre au salutat introducerea „clusterelor” transdisciplinare în pilonul II, două dintre aceste cluster, (b) „O societate sigură și favorabilă incluziunii” și (d) „Climă, energie și mobilitate”, au făcut obiectul criticilor pentru domeniul prea amplu.
O altă chestiune pusă în discuție a fost importanța includerii tuturor nivelurilor de maturitate tehnologică (TRL) în activitățile celui de al doilea pilon.

- Pilonul III: Statele membre au salutat instituirea Consiliului european pentru inovare. În același timp, au subliniat că au încă o serie de întrebări în ceea ce privește guvernanta și punerea în aplicare. S-au formulat solicitări privind definirea diferitelor tipuri de inovare la articolul 2 din decizie. În plus, statele membre au solicitat o coordonare adecvată cu activitățile EIT.

Statele membre au salutat ideea ca sprijinul pentru ecosistemele europene de inovare să fie finanțat în cadrul acestui pilon. În același timp, ele au solicitat clarificarea suplimentară a măsurilor și a grupurilor-țintă specifice.

- Consolidarea Spațiului European de Cercetare:

În ceea ce privește măsurile referitoare la „partajarea excelenței”, delegațiile s-au întrebat dacă bugetul propus este adecvat și dacă activitățile din acest domeniu sunt suficiente. O serie de delegații au solicitat măsuri suplimentare de natură „orizontală”, de exemplu legate de procedurile de evaluare, de deschiderea rețelelor către noi parteneri sau de crearea unor activități specifice, de exemplu, în cadrul CEC. O serie de delegații au formulat, de asemenea, observații privind alcătuirea, aplicarea la timp și actualizarea sistematică a mecanismelor legate de depunerea propunerilor în cadrul acestei secțiuni a programului Orizont Europa. În sfârșit, a fost luată în considerare chestiunea salariilor cercetătorilor.

În ceea ce privește partea „Reformarea și consolidarea sistemului de cercetare și inovare al UE”, mai multe delegații și-au exprimat îngrijorarea privind absența unui domeniu separat „Știință și societate”, astfel cum fusese pus în aplicare în cadrul programului Orizont 2020, precum și privind reducerea bugetului pentru aceste aspecte în raport cu programul Orizont 2020. Există un sprijin larg pentru sinergiile îmbunătățite dintre Spațiul European de Cercetare și Spațiul european al învățământului superior. Cu toate acestea, punerea efectivă în aplicare a inițiativei privind universitățile europene (EUI) și rolul programului Orizont Europa în acest context ar trebui definite mai detaliat.